

কিটিপ- জলকীয়াই পুৰিলে কি কৰিব?

মৃদুল কুমাৰ শৰ্মা, লাচিত ডট অৰ্গৰ জন্মদাতা, ৰঙিয়া

জ্বলাৰ আঁৰৰ বিজ্ঞান:

কম বেছি পৰিমাণে আমি সকলোৱে জলকীয়া খাওঁ; কেঁচাই হওক বা খাদ্যৰ লগতে হওক। কিছুমানে বেছি জ্বলা খাব পাৰে আনহাতে কিছুমানে একেবাৰে খাব নোৱাৰে।

ধৰক আপুনি বেছি জ্বলা খাব নোৱাৰে আৰু কেনেকৈ জলকীয়া এডোখৰ চোবাই দিলে। জ্বলাই আপোনাৰ মুখত ভয়ংকৰভাৱে পুৰিছে আৰু আপুনি পানী আৰু চেনি খাই তৎ পোৱা নাই। আনকি ফ্ৰীজাৰৰ ঠাণ্ডা পানী খোৱাৰ পিছতো উপশম হোৱা নাই। গুণ্ণগোলটো ক'ত?

গুণ্ণগোলটো হ'ল- আপুনি জ্বৰৰ দৰৰ খৰত দিছে!

জলকীয়াত 'কেপছাইচিন' (capsaicin) নামৰ এবিধ যৌগ থাকে যিয়ে স্তন্যপায়ী প্ৰাণীৰ যিকোনো কলাৰ (মুখ গহ্বৰ বা ছাল) সংস্পৰ্শত আহিলে এক পোৰণিৰ অনুভৱ দিয়ে। এই 'কেপছাইচিন'ৰ ৰাসায়নিক সংকেত হ'ল- 8-methyl-N-vanillyl-6-nonenamide

(উৎস: ৱিকিপিডিয়া)। ই এবিধ জলাতংকিত বা জলবিদ্বেষী (hydrophobic) যৌগ; অৰ্থাৎ ই পানীৰ লগত মিল নাখাই আঁতৰি যায়। গতিকে পানী খাই দিয়াৰ লগে লগে ই গোটেই মুখগহ্বৰত বিয়পি গৈ পোৰণি ভাবটো বেছিকৈহে অনুভৱ কৰায়।

পিছে ই এবিধ 'স্নেহপ্ৰেমী' (Lipophilic) যৌগ। অৰ্থাৎ ই চৰ্বিজাতীয় পদাৰ্থৰ দ্বাৰা শোষিত হয় বা তেনে পদাৰ্থৰ লগত মিলি যায়। উদাহৰণস্বৰূপে, গাখীৰ, মাখন, ঘি ইত্যাদি।

গতিকে, জলকীয়াৰ পোৰণি সোনকালে কমাবলৈ পানী বা অইন ‘ক’ল্ড ড্ৰিংকছ’ নাখাই গাখীৰ খালে সোনকালে উপশম পাব; সেয়া লাগিলে এৰা গাখীৰেই হওক বা দৈয়ে হওক। ইয়ে আপোনাৰ মুখ গহ্বৰত লাগি থকা ‘কেপছাইচিন’ক সোনকালে আঁতৰাই লৈ যাব। আন একো নাপালে সামান্য কেঁচা মিঠাতেল মুখত লৈ লৰাই থাকিলেও কামত দিব।

এতিয়া নিশ্চয় অনুমান কৰিব পাৰিছে কিয় আমাৰ বিয়া, ভোজ আদিত মাংসৰ পিছত দৈ খাবলৈ দিয়া হয়। চীন দেশৰ কিছুমান অত্যধিক জ্বলা খাদ্যৰ লগতো তেলীয়া চচ্ এই কাৰণেই দিয়ে।

বিঃদ্রঃ ১- এই কথাখিনি এদিন বন্ধু এজনক কওঁতে তেওঁ সুধিলে, ‘আচ্ছা, এলকহল খালে জ্বলাৰ পোৰণি কমিবনে?’ এলকহলত ইথানল থাকে। ইথানল এবিধ অত্যধিক দ্ৰৱীকাৰক (solvent) পদাৰ্থ। গতিকে ই আপোনাৰ শত্ৰু ‘কেপছাইচিন’ক দ্ৰৱীভূত কৰি বশীকৰণ কৰিব পাৰিব। ইথানলৰ গাঢ়তা বেছি থকা এলকহলে ক্ষীপ্ৰতাৰে কাম কৰিব। সেইবুলি, জলকীয়াৰ পোৰণি কমাবলৈ ইথানল খাবলৈ মই পৰামৰ্শ নিদিওঁ।

বিঃদ্রঃ ২- অসমীয়া ভাষাত দন্ত্য বৰ্ণৰ লগত মূৰ্ধন্য বৰ্ণ যোগ নহয়। লগতে খাওক যাওক হওক থওক আদি শব্দবোৰৰ ‘ও’ৰ ওপৰত চন্দ্ৰবিন্দু নবহে।
